Linköpings kommun
kontakt@linkoping.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolors åtgärder vid fusk gällande Katedralskolan 1 med Linköpings kommun som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Katedralskolan 1 i Linköpings kommun avseende kvaliteten i skolenhetens åtgärder vid fusk. Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Följande frågeställningar ingår i granskningen:

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 1. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 finns granskningens författningsstöd. I denna granskning använder Skolinspektionen begreppet ”vilseledande” som synonym till begreppet ”fusk”.

Beslut

Rektorns ledning och samordning av arbetet för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Katedralskolan 1 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att rektorns ledning och samordning av arbetet med åtgärder vid fusk **i hög utsträckning** ger lärarna förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Lärarnas beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Katedralskolan 1 uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att lärarnas arbete med åtgärder vid fusk **i hög utsträckning** ger dem beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Utifrån Skolinspektionens kvalitetskriterier har utredningen visat att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Rektorns ledning och samordning

Lärarnas förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar att arbeta för att utveckla sin bedömningspraktik samt deras möjligheter att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande.

Lärarnas förutsättningar att arbeta med sin bedömningspraktik för att motverka vilseledande

Granskningen visar att rektorn möjliggör för lärarna att arbeta med bedömning och betygssättning på ett sätt som stärker deras beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid att utveckla sin bedömningspraktik och att de inom ramen för detta även har möjlighet att arbeta med frågor som handlar om att motverka och upptäcka fusk. Av intervjuer med såväl rektorn som lärarna framgår att frågor kopplade till arbetet med att motverka och upptäcka fusk är mycket aktuella på skolenheten. Rektorn och lärarna uppger vid intervju att lärarna har avsatt tillräckligt med tid för att arbeta med bedömning och betygsättning samt att de inom ramen för detta har möjlighet att även arbeta med frågor kopplade till att motverka fusk. Rektorn och lärarna ger flertalet exempel på hur de arbetar för att stärka lärarnas kunskaper om elevernas AI-användning, men även på konkreta åtgärder de fortlöpande vidtagit för att motverka och upptäcka fusk generellt. Av den dokumentation huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen framgår även exempel på hur frågor kopplade till elevernas AI-användning är prioriterade på skolenheten. Lärarna har exempelvis fått utrymme till att löpande genomgå utbildningsinsatser kring AI-användning och en förstelärare har tilldelats ett speciellt uppdrag inom digitalisering.

Lärarnas förutsättningar att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det finns tid och forum för lärarna att regelbundet samverka på ett sätt som stärker deras beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har förutsättningar att regelbundet samverka med varandra kring frågor som rör skolenhetens arbete med att motverka och upptäcka vilseledande. Enligt rektorn och lärarna sker en samverkan i dessa frågor inom ämneslagen där rektorn ibland deltar, men även mellan de lärare som har gemensamma elever på de olika programmen. Rektorn och lärarna berättar att de bland annat samarbetar kring frågor som handlar om att motverka och upptäcka fusk i samband med att de arbetar med bedömning och betygsättning och enligt lärarna är deras samverkan i dessa frågor väl utvecklad. Lärarna berättar att de kontinuerligt för diskussioner om såväl hur de ska motverka fusk innan det har inträffat som på förekommen anledning när de misstänker eller kan konstatera fusk. Lärarna ger som exempel att de inom ramen för dessa diskussioner kan samverka kring provkonstruktion och om olika aktiva åtgärder de kan vidta inför examinationer för att motverka fusk. Av den dokumentation huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen framgår dessutom att det finns en praxis på skolan att lärarna vid större examinationer och när det finns tveksamheter kring en enskild bedömning ska låta en kollega sambedöma uppgiften. Vidare framgår av dokumentationen att rektorn nyligen har tillsatt en arbetsgrupp med uppdraget att revidera och skapa nya rutiner kring arbetsprocessen kopplat till gymnasiearbetet. Syftet med detta är att hitta säkra och adekvata arbetssätt för att minska risker för fusk under processen samt för att skapa en större likvärdighet i arbetet.

Rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om lärarnas behov av kompetensutveckling gällande fusk och erbjuder vid behov sådan kompetensutveckling.

Av granskningen framgår att rektorn tar reda på vilka behov lärarna generellt har av kompetensutveckling men även mer specifikt kopplat till AI och vilseledande vid bedömningssituationer. Av rektorsintervjun och den dokumentation huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen framgår att rektorn tar reda på lärarnas behov av kompetensutveckling genom ämneslagsmöten, gemensamma AI-utbildningar och medarbetarsamtal. Rektorn uppger att AI är en aktuell fråga på skolenheten och att skolan fortlöpande utvecklar arbetet med att avgöra hur eleverna ska använda AI i skolarbetet. Rektorn berättar att de har tagit fram en implementeringsplan för skolans AI-strategi då rektorn identifierat en stor spridning bland lärarna både när det gäller kunskap om- och intresse av att använda AI i undervisningen. Av implementeringsplanen framgår bland annat frågor som vad som är tillåten respektive otillåten AI-användning samt exempel på vid vilka specifika tillfällen det är tillåtet att använda AI-verktyg i undervisningen.

Vidare visar granskningen att rektorn erbjuder lärarna möjligheter till kompetensutveckling gällande fusk och AI-användning. Av intervju med rektorn och lärare samt av insänd dokumentation framgår att rektorn ser till att lärarna deltar i gemensamma generella kompetenshöjande insatser kring användning av AI-verktyg i skolan med syftet att alla lärare ska utveckla grundläggande kompetens inom området. Av intervjuer med rektorn, lärarna och av inkommen dokumentation framkommer att huvudmannen tillhandahållit en obligatorisk utbildning för lärarna där de efter två utbildningstillfällen tagit AI-körkort. Av intervju med lärarna framgår även att skolans förstelärare i digitalisering har i uppdrag att kompetensutveckla lärarna avseende AI-verktyg. Förstelärarens har även i uppdrag att introducera och stötta nyanställda lärare och lärare som behöver mer stöd kring skolans arbete mot fusk.

Samordnad information på skolan

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att samordna information om betyg, rättigheter och skyldigheter på skolan och som inkluderar frågor om vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt och att lärarna ska informera eleverna på skolan om vad som är tillåtet och inte i anslutning till bedömningstillfällen.

Rektorns arbete med att samordna information om vilseledande på skolan

Granskningen visar att det finns information som innefattar skolenhetens förhållningssätt och rutiner för att hantera fusk. Informationen är samordnad, enhetlig och väl avvägd.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att det på skolenheten finns samordnad och enhetlig information om betyg, rättigheter och skyldigheter samt att denna information inkluderar frågor om fusk. Skolinspektionen har bland annat tagit del av en handlingsplan mot fusk, en examinations- och bedömningspolicy, rutiner vid nationella prov i engelska och i svenska samt ett dokument som beskriver förhållningssätt till AI. Det framkommer vid intervjuer med elever, lärare och rektorn att lärarna vid ett antal tillfällen under ett läsår informerar eleverna om skolans regler och rutiner, däribland reglerna vid examination och rutinerna vid fusk samt vilka konsekvenserna blir om någon elev skulle fuska. Av den inkomna skriftliga dokumentationen framgår att en länk till skolans handlingsplan mot fusk finns i det välkomstbrev som skolenheten skickar ut till nya elever som ska börja på skolan. Lärarna berättar vidare att skolans förstelärare i digitalisering håller i en introduktion med eleverna när de börjar år 1 för att introducera dem till AI-verktyg och på vilket sätt de får använda dem i skolarbetet.

Det framgår vidare av granskningen att lärarnas information till eleverna om vad som gäller vid fusk är väl avvägd och inte tar upp omotiverat stort utrymme av

undervisningen. Rektorn och lärarna berättar att den information de ger eleverna utgår från skolans gemensamma rutiner och arbetssätt samt att informationen anpassas utifrån ämne och elevgrupp. Av rektorsintervjun framgår att mentorerna vid mentorstid informerar eleverna om generella förhållningssätt som rör fusk samtidigt som ämneslärarna ansvarar för att informera om vad som är fusk kopplat till det specifika ämnet, något de informerar om vid såväl nya arbetsuppgifter som vid prov.

Rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna konsekvent tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande fusk och användning av generativ AI.

Av granskningen framgåratt det finns gemensamma förhållningssätt gällande fusk på skolenheten och att de råder en samsyn bland rektorn och lärarna kring dessa. Såväl rektorn som lärarna uppger att skolans gemensamma förhållningssätt gällande fusk är kända bland lärarna och att de också tillämpar dem. Rektorn berättar att det pågår ett arbete mot fusk både i ämneslagen och på ett mer skolövergripande plan och exemplifierar med ett gemensamt arbete kring sambedömning av nationella prov. Lärarna och rektorn berättar vidare att även frågan om vad som ska uppfattas vara tillåten respektive otillåten AI-användning i skolarbetet är aktuell på skolan. Lärarna uppger att de bland annat diskuterat att vad som är tillåtet och vad som inte är tillåtet till viss del kan skilja sig åt mellan ämnen och att det därför är viktigt att varje lärare tydliggör detta i respektive ämne. Intervjuade elever bekräftar att lärarna agerar på ett likvärdigt sätt för att motverka fusk. Rektorn berättar därutöver att bakgrunden till att skolan implementerar en AI-strategi bland annat är att lärarnas förhållningssätt till AI behöver bli mer gemensam, såväl vad gäller deras kunskap om AI som deras intresse för att använda det.

Rektorns arbete för att lärarna ska informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att göra informationen om vad som gäller vid vilseledande känd bland eleverna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna informerar eleverna om deras rättigheter och skyldigheter gällande fusk och användning av AI -verktyg. Det framgår av den skriftliga dokumentationen och av intervjuer att rektorn i olika mötessammanhang aktualiserar skolans rutiner, däribland att lärarna ska informera eleverna om deras rättigheter och skyldigheter. Enligt rektorn tar hen även reda på hur lärarna arbetar genom att endera själv aktivt delta på ämneslagsmöten eller genom att ta del av mötesprotokollen från de möten där hen inte närvarat. Av intervju med lärarna framgår att det finns en checklista där det framgår vilken information lärarna ska ge till såväl elever som vårdnadshavare samt vid vilka tillfällen det ska ske. Denna information inkluderar även vad som gäller vid fusk. Av den inkomna skriftliga dokumentationen framgår

att skolenheten skickar ut en länk till skolans handlingsplan mot fusk redan i det välkomstbrev nya elever som ska börja på skolan får. Lärarna går även igenom handlingsplanen på mentorstider och vid lektioner i olika ämnen, i synnerhet inför examinationer av olika slag. Vidare framgår av dokumentationen att skolans gemensamma rutiner finns samlade på en skolgemensam digital plattform.

Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för att hantera vilseledande samt för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna.

Rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt för att hantera vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för hur situationer där en eller flera elever fuskar ska hanteras. Rektorn ser även till att lärare och elever får stöd i sådana situationer.

Det framgår av granskningen att rektorn aktivt ser till att det finns gemensamma arbetssätt på skolenheten för hur rektorn och lärarna ska agera vid fusk. Av den inkomna skriftliga dokumentationen samt av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det vid skolan finns en handlingsplan mot fusk, rutiner vid nationella prov, fuskförebyggande åtgärder och en implementeringsplan för skolans AI-strategi. Rektorn uppger att dessa rutiner och arbetssätt finns tillgängliga på den skolgemensamma digitala plattformen som fungerar som ett informationsbibliotek. Rutinerna och arbetssätten diskuteras även i olika forum där rektorn och lärarna samverkar med varandra.

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att både lärare och elever får stöd i situationer då elever har fuskat. Av intervju med rektorn och lärare framgår att rektorn har beredskap och vid behov ger stöd både till lärare och elever vid situationer som rör fusk. Rektorn ger stöd till lärarna genom att vara tillgänglig för rådgivning i enskilda ärenden och för att tydliggöra hur lärarna ska tillämpa rutinerna. Exempelvis kan rektorn stödja läraren i samtal med elev och vårdnadshavare. Enligt lärarna har de också ett nära samarbete med elevhälsoteamet som vid behov kan kopplas in i samband med situationer av fusk.

Rektorns arbete för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna

Granskningen visar att rektorn verkar för att skolenhetens gemensamma arbetssätt är kända bland lärarna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna känner till rutinerna för hur de ska hantera situationer där elever vilseleder. Av den inkomna skriftliga

dokumentationen samt av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det finns tydliga rutiner som lärarna såväl känner till som tillämpar vid händelser där elever ertappas med att fuska. Skolan har en handlingsplan mot fusk i samband med examination som definierar vad fusk är, vilka regler som gäller vid prov, hur arbetsgången vid misstänkt fusk ser ut samt vilka konsekvenserna blir för den enskilda eleven vid konstaterat fusk. Rektorn deltar på ämneslagsmöten och för då diskussioner tillsammans med lärarna om bland annat skolans gemensamma rutiner. Rektorn och lärarna uppger att lärarna känner till rutinerna och att de tillsammans diskuterar innehållet i olika mötesforum samt att de finns tillgängliga på den skolgemensamma digitala plattformen.

Lärarnas beredskap och arbetssätt

Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande samt lärarnas arbete för att utveckla sina bedömningssituationer.

Lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet med att utforma bedömningssituationer och betygsunderlag och att de i detta arbete gör avvägningar för att minska risken för fusk. Den information eleverna får av lärarna i syfte att motverka fusk är också samordnad, väl avvägd och enhetlig.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar för att kontrollera bedömningssituationer inklusive gymnasiearbetet, så att de bedömningsunderlag de inhämtar ska vara tillförlitliga. Lärarna berättar att all examination numera sker i lektionssalar och att de upphört med att ge eleverna bedömningsgrundande inlämningsuppgifter som eleverna arbetar med utanför lektionssalen. Lärarna utformar exempelvis analoga examinationer eller använder sig av en låst digital provplattform. Vidare förekommer muntliga examinationer där eleverna får visa sina kunskaper genom debatter, seminarier och olika praktiska övningar. Rektorn och lärarna uppger dock att det finns bedömningssituationer som kan vara svåra att kontrollera. Det gäller framför allt gymnasiearbetet. Lärarna berättar att de under gymnasiearbetet numera följer elevernas arbetsprocesser noggrannare än tidigare för att se hur arbetet växer fram samt ger eleverna löpande feedback. Eleverna får regelbundet lämna in delar av sina arbeten varpå lärarna håller delavstämningar med dem. Eleverna får avslutningsvis redovisa sitt gymnasiearbete muntligt. Lärarna kontrollerar även redigeringshistoriken i elevernas texter och använder dessutom en digital plagieringskontroll för att granska att eleverna inte plagierat någon annans text.

Vidare framgår av granskningen att lärarna på ett tydligt sätt informerar eleverna om skolans normer och regler vad gäller fusk och hur reglerna är en grund för skolarbetet. Av inkommen dokumentation och i intervjuer med eleverna, lärarna och rektorn framgår att lärarna regelbundet informerar eleverna om vad skolan betraktar vara fusk och vad som händer om någon skulle fuska. Samtliga elever i år 1 får som tidigare nämnts inför att de ska börja på skolan ett välkomstbrev med en länk till skolans handlingsplan mot fusk som lärarna sedan påminner om vid såväl mentorstider som inför examinationer. Lärarna och eleverna berättar även att de på olika sätt diskuterar normer kopplade till fusk samt betydelsen av korrekt källhänvisning. Lärarna för också diskussioner tillsammans med eleverna kring kunskap och vad lärandet är till för, något lärarna identifierat ett ökat behov av sedan framväxten av AI.

Av granskningen framgår vidare att lärarna arbetar för att eleverna ska få förståelse för sitt eget ansvar kopplat till användandet av olika AI-verktyg i skolarbetet. Enligt lärarna är det viktigt att tydliggöra för eleverna vad syftet med uppgiften är och vad de ska bedöma samt på vilka sätt eleverna får och inte får använda AI. Lärarna berättar att en del elever har svårt att veta hur de kan använda AI på rätt sätt och för hur de ska se skillnaden mellan deras egen tolkning och vad som är AI genererat. Lärarna för därför en fortlöpande dialog med eleverna om vad som är fusk och inte i olika bedömningssituationer. Som en del i det arbetet får samtliga elever under år 1 gå en introduktionskurs där de lär sig behärska olika AI-verktyg samt får en större förståelse för när och hur dessa får användas.

Lärarnas arbete för att utveckla sin bedömningspraktik

Granskningen visar att lärarna följer upp bedömningssituationer och betygsunderlag för att utveckla sin bedömningspraktik och att de i detta arbete tar hänsyn till de risker som finns i syfte att motverka vilseledande. Lärarna bedriver även ett aktivt utvecklingsarbete för att hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen.

Av granskningen framgår att lärarna regelbundet följer upp hur ändamålsenliga olika bedömningsunderlag har varit, samt hur väl olika uppgifter fungerar i relation till bedömning och betygsättning i syfte att motverka vilseledande. Enligt rektorn och lärarna arbetar lärarna regelbundet med att följa upp och utvärdera ändamålsenligheten i sina bedömningsunderlag, ett arbete som de uppger inkluderar frågor om att minska riskerna för fusk. Det finns enligt rektorn en kultur på skolan av att inom ramen för ämneslagen samarbeta för att fusksäkra examinationsuppgifter. Lärarna följer också upp hur väl olika provuppgifter har fungerat när de sambedömer och kan vid sådana tillfällen till exempel identifiera att frågor behöver ställas annorlunda eller att de behöver examinera innehållet på ett annat sätt. Skolan har exempelvis frångått att använda sig av inlämningsuppgifter som ett underlag för bedömning.

Det framgår också av granskningen att det finns ett pågående utvecklingsarbete bland lärarna på skolenheten för att hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen inom AI. Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att lärarna de senaste två åren regelbundet deltagit i kurser kopplat till AI och fusk. Det framgår även att samtliga lärare i huvudmannens regi under början av pågående läsår tagit ett så kallat AI-körkort samt att lärarna dessutom får stöd av en förstelärare som har ett uppdrag relaterat till AI. Lärarna uppger att de utöver detta ofta diskuterar och ger varandra tips inom kollegiet kring hur de ska minska riskerna för otillåten AI-användning bland eleverna. Denna typ av samverkan har lett till att skolan vidtagit flera förändringar, såsom att proven numera skrivs i en låst digital plattform och att det pågår en översyn av gymnasiearbetet där lärarna bland annat håller tätare avstämningar med eleverna under arbetets gång än vad de gjorde tidigare.

Upptäcka och hantera vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas beredskap för att upptäcka och hantera situationer där elever vilseleder.

Lärarnas beredskap för att hantera situationer där elever vilseleder

Granskningen visar att lärarna har beredskap i form av strategier och arbetssätt för att upptäcka vilseledande och att lärarna tillämpar dessa.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt med att informera eleverna om hur arbetsgången ser ut vid situationer där en eller flera elever har vilselett. Enligt eleverna, lärarna och rektorn informerar lärarna regelbundet eleverna om skolans rutiner för fusk och vilka konsekvenserna blir om lärare upptäcker att elever fuskar vid bedömningssituationer. Enligt lärarna tar de upp denna information med eleverna vid läsårsstart och därefter vid ytterligare tillfällen under terminen, så som på mentorstider och i samband med provtillfällen.

Vidare framgår av granskningen att lärarna använder sig av flera olika strategier för att upptäcka vilseledande vid bedömningssituationer på plats i lektionssalen. Rektorn, lärarna och eleverna ger vid intervjuerna flera exempel på hur lärarna arbetar för att upptäcka fusk. De berättar att eleverna skriver de allra flesta proven i en låst digital provplattform eller med papper och penna. Lärarna och rektorn berättar att de cirkulerar i lektionssalen samt drar isär bänkarna, bestämmer elevernas placering vid en del prov och sätter upp skärmar mellan elevernas platser för att begränsa deras möjlighet att titta på någon annans svar. Lärarna samlar även in elevernas mobiltelefoner samt eventuella smartklockor och hörlurar. Några elever berättar dock att det finns enstaka lärare som inte använder sig av dessa strategier. Enligt dessa elever finns det exempelvis lärare som inte är lika noggranna med att samla in mobiler och annan digital utrustning samt att det finns provvakter som sitter framme vid katedern i stället för att röra sig runt i lektionssalen vilket möjliggör för eleverna att titta på bordsgrannens svar.

Av granskningen framgår också att lärarna har arbetssätt för att upptäcka plagiat och bedöma risken för att elever tagit hjälp av AI-verktyg på ett otillåtet sätt för

att generera innehåll till gymnasiearbetet och andra uppgifter där eleverna arbetat utanför lektionstid. Enligt rektorn, lärarna och eleverna har skolan upphört med att använda sig av inlämningsuppgifter som ett underlag där lärarna bedömer elevernas kunskaper. Lärarna berättar att de är tydliga med eleverna om vilka källor de förväntas använda sig av. Vid muntliga examinationer som till exempel seminarium förbereder lärarna ofta följdfrågor i syfte att minska risken för att elever använt AI på ett otillåtet sätt när de tagit fram sina manus. Såväl rektorn som lärarna uppger att en av de frågor som de diskuterar mest i kollegiet är hur de ska arbeta för att kunna göra säkra bedömningar av gymnasiearbetet. Av inkommen dokumentation och av rektorsintervjun framgår att rektorn nyligen har tillsatt en arbetsgrupp vars uppdrag är att revidera och om det visar sig nödvändigt skapa nya rutiner för arbetsprocessen kring gymnasiearbetet. Under pågående läsår testas olika inslag med målet att vara färdiga med revideringsarbetet till höstterminen 2027. Lärarna berättar att eleverna regelbundet får lämna in delar av sina arbeten, att de håller avstämningar tillsammans med eleverna och att processen avslutas med att de får presentera sitt arbete muntligt. För att minska risken för plagiering eller otillåten AI-användning får eleverna dessutom numera skriva gymnasiearbetets diskussionsdel i den låsta digitala provplattformen.

Vidare framgår av granskningen att lärarna har god uppmärksamhet i samband med nationella prov i syfte att minska riskerna för fusk. Av intervjuerna med rektorn, lärarna och eleverna framgår att lärarna även vid nationella prov använder strategier så som att samla in mobiltelefoner och andra tekniska hjälpmedel samt att de sätter upp skärmar vid behov. Lärarna berättar att eleverna skriver de nationella proven i en digital provplattform utan tillgång till internet vilket minskar risken till fusk. Eleverna uppger att det är svårare att fuska vid de nationella proven jämfört med andra prov.

Av granskningen framgår också att lärarna använder sig av strategier för att göra överväganden och hantera situationer som handlar om fusk. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärarna samt av inkommen dokumentation att lärarna tillämpar skolenhetens rutin för fusk i situationer där de misstänker eller ertappar elever med att fuska. Enligt den skriftliga dokumentationen informerades rektorn om ungefär fem fall av fusk under föregående läsår, varav inget av dessa ärenden ledde till avstängning. Av intervju med lärarna och av den inkomna skriftliga dokumentationen framgår att provvakterna vid misstänkt fusk under pågående examination har rätt att avbryta elevens examination, säkra bevis och avvisa eleven från lektionssalen. Lärare och elevens mentor informeras skriftligen, och mentorn informerar vårdnadshavare i de fall eleven inte har hunnit fylla 18 år. Om misstanke om fusk uppstår efter inlämnad examination kallar undervisande lärare eleven till ett möte för att utreda och bedöma inlämnat material samt vid behov ytterligare ta reda på om eleven verkligen besitter de kunskaper som den redovisat. Av den inkomna skriftliga dokumentationen framgår vidare att eleven sedan får en motivering till beslutet i det enskilda fuskärendet och att mentorn samt vårdnadshavare informeras. Mentorn anmäler upprepat fusk till rektorn och i de fall fusk konstateras leder det beroende på allvarlighetsgrad till disciplinära åtgärder såsom varning eller avstängning.

På Skolinspektionens vägnar

X Robert Östberg

Beslutsfattare

X Johanna Salomonsson

Föredragande
Signerat av: Johanna Salomonsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Helen Lundell Sjöberg och undervisningsrådet Veronica Bonivart Säfström medverkat.

Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom granskat område bedöms om verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande
- Samordnad information på skolan
- Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag
- Upptäcka och hantera vilseledande

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen intervjuade elever och personal på Katedralskolan 1 den 3 och 4 september 2026. Intervjuerna genomfördes digitalt via länk av utredaren Johanna Salomonsson, undervisningsrådet Veronica Bonivart Säfström och utredaren Roger Thuring.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- två gruppintervjuer med totalt sju elever som studerar gymnasieår 2 och 3 på humanistiska programmet samt naturvetenskapsprogrammet
- två gruppintervjuer med totalt åtta lärare som undervisar elever i gymnasieår 1, 2 och 3 på humanistiska programmet samt naturvetenskapsprogrammet
- en intervju med ansvarig rektor för skolenheten samt två rektorer ansvariga för två andra skolenheter inom samma skola.
- dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från de digitala intervjuerna och getts tillfälle att yttra sig.

De samlade iakttagelserna från alla verksamheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2027.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionen ska granska verksamheters kvalitet

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[1]

Betyg ska utgå från en bedömning av elevens kunskaper

I skollagen (2010:800) anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen). I förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (nedan Lgy25)[2] anges att rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy25, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen). Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § andra stycket skollagen).[3] Vid betygssättning i ett ämne

---

[1] 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).
[2] Lgy25 gäller för utbildningar som påbörjas från och med 1 juli 2025. Se förordning (2024:662) om ändring i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 (benämns Lgy11).
[3] Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (SFS 2022:146).

på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).[4] Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne (Lgy25, avsnitt 2.5 Bedömning och betyg).[5]

I gymnasieskolan får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper (5 kap. 17 § första stycket 2 skollagen). En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § tredje stycket skollagen).

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har (Lgy 25, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter). Alla som arbetar i skolan ska i skolans arbete med normer och värden uppmärksamma de möjligheter och risker som den ökande digitaliseringen medför. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen (Lgy25, avsnitt 2.2 Normer och värden).

[4] Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

[5] Äldre lydelse (Lgy11): Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs (SKOLFS 2022:13).